

Kriminalita v raně novověkých Čechách na příkladu Říčan (1667-1757)

Práce je příspěvkem k poznání kriminality v raně novověkých Čechách, pojímané v tradici české historiografie posledních desetiletí jako součásti sociálních dějin.

Hlavním pramenem je šest soudních manuálů vzniklých činností hrdelního soudu v poddanském městečku Říčany u Prahy, které pokrývají časové období 1667-1757 a obsahují záznamy 289 kriminálních procesů. Ve struktuře kriminality analyzované dle již ustavených metodologických schémat jednoznačně převažují delikty proti majetku (37%), výrazný podíl připadá na spory o čest (26%), menšími podíly jsou zastoupeny činy proti životu a zdraví (12%) a mravnostní delikty (8%). Vedle kvantitativního zpracování pramenů je pozornost věnována i typickým rysům jednotlivých deliktů a z hlediska historické antropologie i jejich pachatelům.

Pozornost je věnována i vlastnímu fungování říčanského soudu a jeho vazbám na patrimoniální správu, která byla až do prvních let 18. století velmi těsná. Mezníkem je josefinská soudní reforma roku 1707, od kdy přebírá určující úlohu ve vedení říčanských procesů pražský apelační soud. Z hlediska udílených jsou dominantní tresty odnětí svobody (25%) a tresty podmíněné (23%), vykonané tresty smrti jsou naopak marginální (8%). Pro první polovinu 18. století jsou u většiny procesů doloženy i výčty nákladů, jejichž analýza pro dané období je prvním pokusem svého druhu (téměř polovinou se na celkových výdajích podílely náklady na soudní aparát a vedení procesu, výdaje za výživu obviněných dosahovaly 40%, pouhých 10% připadalo na útrpné výslechy a exekuce).

Vzhledem k nedostatečnému zpracování problematiky úřadování a vedení městských knih v prostředí malých poddanských městeček v 17. a 18. století je pozornost věnována i rozboru říčanských soudních manuálů i z diplomatického hlediska. Až do roku 1718 tvoří převažující část agendy zaznamenané v manuálech záznamy hospodářsko-správní povahy, záznamy kriminálních procesů zcela převažují pouze v knize první (1667-1675) a posledních dvou (1719-1757).